

CYFARFOD	Pwyllgor Craffu Gofal
DYDDIAD	Dydd Iau, 16 Gorffennaf 2026
TEITL	Gwasanaethau Gofal Dydd
RHESWM DROS GRAFFU	Cynllun y Cyngor 2023-28 – Gwynedd Ofalgar
AWDUR	Sian Edith Williams Jones (Pennaeth Cynorthwyol Pobl Hŷn ac Anableddau Corfforol a Synhwyraidd, Oedolion Iechyd a Llesiant)
AELOD CABINET	Cyng. Dilwyn Morgan

1. Pam fod angen ei graffu?

Mewn cyfarfod blaenorol o'r Pwyllgor ar 23 Tachwedd 2023 craffwyd adolygiad gwasanaeth gofal dydd a gofynnwyd am adroddiad pellach ar yr adolygiad a'r model posib pan yn amserol er mwyn i'r craffwyr roi mewnbwn pellach.

Roedd yr eitem wedi ei raglennu ar gyfer cyfarfod Mawrth 2026 ond bu'n rhaid gohirio'r cyfarfod tan Gorffennaf 2026.

2. Beth yn union sydd angen ei graffu?

- Beth yw'r gwasanaeth gofal dydd sy'n cael ddarparu ac yn lle? A oes cysondeb ar draws y sir?
- A yw'r model newydd a argymhellir yn darparu gwasanaeth gwell ac yn gweithredu yn fwy effeithlon ar draws y sir?
- Beth yw barn darpar ddefnyddwyr gwasanaeth am y model gwasanaeth newydd?
- A oes trafnidiaeth addas ar gyfer cleifion gyda dementia i fynychu gofal dydd?
- A yw'r ddarpariaeth yn rhoi digon o gefnogaeth ac ysbaid i ofalwyr di-dal?
- Sut mae'r berthynas gyda iechyd yn gweithio yng nghyd-destun y trefniadau newydd?

3. Crynodeb a'r Materion Allweddol

Cyflwynwyd y bwriad i adolygu darpariaeth gwasanaethau gofal dydd i'r pwyllgor yma ar 23 Tachwedd 2023. Cefnogodd y pwyllgor y bwriad i gynnal adolygiad llawn o'r ddarpariaeth ac ystyried model amgen sy'n addas i'r dyfodol. Gofynnwyd i'r swyddogion sicrhau bod y model newydd yn darparu gwasanaeth cyson ar draws y sir gan gynnwys i rai sy'n byw mewn ardaloedd gwledig.

Diben yr adroddiad hwn yw i'ch diweddarau ar y gwaith, gan ymateb i'r cwestiynau uchod.

4. Cefndir / Cyd-destun

O dan bennawd ‘Gwynedd Ofalgar’ Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-28, rydym yn ymrwymo i foderneiddio ein hadnoddau gofal – gan gynnwys diweddarau ein hadnoddau cymunedol – ac yn ymrwymo i alluogi pobl Gwynedd i fyw eu bywyd gorau cyn hired a phosib o fewn eu cymunedau’n lleol. Yn ogystal, rydym wedi ymrwymo i sicrhau cefnogaeth werthfawr gofalwyr teuluol a di-dâl drwy wneud yn siwr ein bod yn gallu eu hadnabod yn rhwydd a chynnig cefnogaeth lawn iddynt wrth ofalu.

Rydym am i bobl allu byw’n annibynnol ac yn ddiogel yn eu cymuned, gyda mwy o ddewis a rheolaeth dros eu gofal a chefnogaeth a digon o gyfleoedd i gyfrannu’n gymdeithasol. Caiff gofal a chefnogaeth personol ei alluogi drwy asesiadau person-ganolog sy’n seiliedig ar gryfderau.

4.1 Beth yw’r gwasanaeth gofal dydd sy’n cael ei ddarparu ac yn lle?

Mae cynnig cymunedol eang ar gael bellach sy’n hyblyg a chymunedol eu naws:

Darpariaeth	Darparwyr	Yn darparu ysbaid/gefnogaeth i ofalwyr?
Unedau Gofal Dydd ‘traddodiadol’ - Bryn Dysynni, Llys Cadfan, Tywyn – yn ddyddiol - Plas Hedd, Bangor – tair gwaith yr wythnos - Plas y Don, Pwllheli – yn ddyddiol	Cyngor Gwynedd (o dan reolaeth y cartrefi preswyl)	Ydi - ysbaid
Gofal Dydd Arbenigol (Dementia) - Plas Hedd, Bangor – dwywaith yr wythnos - Gwasanaeth Asesu Dydd Hafod Hedd, Bryn Beryl – dydd Llun i dydd Gwener. - Gwasanaeth Asesu Dydd Uned Meirion – Ysbyty Dolgellau – dyddiau Mercher a Iau - Gwasanaeth Asesu Dydd Ysbyty Tywyn – dyddiau Mawrth	Bwrdd Iechyd a’r Cyngor ar y cyd	Ydi – y ddau
Gwasanaeth gofal dydd yng nghartrefi preswyl y sir (tu allan i’r unedau pwrpasol) – ar draws y sir	Cyngor Gwynedd	Ydi – ysbaid
Gwasanaethau gofal ysbaid/seibiant byr mewn cartrefi preswyl – hyd at bythefnos. Ar gael ar draws y sir.	Darparwyr preifat Cyngor Gwynedd	Ydi - ysbaid
Gweithwyr Cefnogol Dementia – cefnogaeth un i un i unigolion a dementia a’u gofalwyr. Ar draws y sir.	Cyngor Gwynedd	Ydi – y ddau
Dementia Actif Gwynedd – gweithgareddau corfforol a chymdeithasol i gefnogi pobl sy’n byw efo dementia a’u gofalwyr, yn ogystal a phobl hŷn yn gyffredinol sy’n elwa o ymarfer corff ysgafn a chyfleoedd i gymdeithasu. 17 o	Cyngor Gwynedd	Ydi - cefnogaeth

sesiynau ledled Gwynedd gan gynnwys un newydd yng Nghricieth. Mae'r ardaloedd yn amrywio o leodedd fwy trefol i ardaloedd llai fel Sarn Mellteyrn a Fairbourne.		
Darpariaethau seibiannau byr - Gwasanaethau Eistedd - Gweithgareddau un i un cefnogol	Darparwyr Gofal Micro Ofalwyr Asiantaethau Cefnogol	Ydi – y ddau
Gweithgareddau cymdeithasol Sesiynau a gweithgareddau dydd i bobl dros 60 oed gyda dementia neu gyflwr iechyd tymor hir mewn sawl lleoliad cymunedol ar draws y sir e.e. - sesiynau paned a sgwrs - clybiau cinio - grwpiau brodwaith neu gelf - clybiau cardiau - tripiau a theithiau rhithiol - sgyrsiau gwadd	Hybiau lleol (a cydweithio agos gyda Dementia Actif Gwynedd) Age Cymru Mentrau a grwpiau cymunedol (gyda chefnogaeth gan sefydliadau fel Age Cymru)	Ydi – y ddau

Dyma fap i geisio dangos yr uchod o safbwynt daearyddol:

Nid yw'r uchod yn cynnwys y peilot sydd ar fin dechrau yn Nolgellau a Phorthmadog. Nid yw chwaith yn bosib dangos cyfnodau seibiant byr a gofal dydd sydd ar gael ar hyd cartrefi preswyl y sir, cefnogaeth gweithwyr cefnogol dementia na darpariaethau gwasanaethau cefnogol 1:1 neu wasanaethau eistedd.

Mae'r unedau gofal dydd traddodiadol yn Nhywyn, Bangor a Phwllheli - dan reolaeth y cartrefi - yn darparu gofal a goruchwyliaeth i unigolion ag anghenion dwys. Nid ydynt yn wasanaethau drws agored; mae meini prawf penodol i fod yn gymwys - yn ddibynnol ar asesiad o anghenion.

Ar y llaw arall, mae'r datblygiadau cymunedol uchod ar hyd y sir wedi creu cyfleoedd lleol i gydweithio i ymateb i anghenion y mae'n nhw'n eu hadnabod yn lleol, gyda staff yr hybiau'n aml yn cefnogi'r ddarpariaeth drwy gymryd rhan neu gludo unigolion.

Ar hyn o bryd, mae peilot pellach yn Nolgellau a Phorthmadog i ddatblygu modelau newydd o ofal seibiant dydd, gan ddefnyddio cyllid rhanbarthol gwerth tua £25,000 sydd wedi'i glustnodi i gefnogi gofalcwyr di-dâl. Bwriad y peilot yw cynnig cyfleoedd cymunedol o fewn lleoliadau gofal presennol (ee cartrefi gofal), gan roi seibiant i ofalcwyr a gweithgareddau cymdeithasol ystyrlon i unigolion. Mae'r model yn seiliedig ar lwyddiant Llys Cadfan, Tywyn, ac yn cael ei arwain gan Age Cymru, gyda staff y Cyngor yn darparu'r gofal angenrheidiol. Disgwylir i'r gwasanaeth ddechrau ym mis Medi, gyda mesurau penodol mewn lle i asesu buddion i unigolion a gofalcwyr ac i lywio datblygiadau pellach.

Mae'r gwaith yn adeiladu ar gysylltiadau cymunedol sydd eisoes yn bodoli, gan weithio gyda grwpiau pobl hŷn lleol i osgoi dyblygu ac i gryfhau cysylltiadau rhwng trigolion lleoliadau gofal a'r gymuned ehangach. Y nod yw lleihau unigrwydd a chryfhau llesiant cymunedol.

4.2 A oes cysondeb ar draws y sir?

Er fod y tabl uchod yn dangos bod darpariaethau ar gael ar hyd a lled y sir, mae'n deg nodi bod heriau yn amrywio o ardal i ardal, ac mae'n waith parhaus i sicrhau ein bod yn monitro a datblygu'r ddarpariaeth yn gyson i ddiwallu anghenion bob ardal. Rhaid cydnabod hefyd bod nifer o gynigion cymunedol yn ddibynnol ar gyllid grant byr dymor, sy'n gallu peri risg i gynaliadwyedd a chysondeb y ddarpariaeth mewn rhai ardaloedd. Drwy'r adolygiad o'r ddarpariaeth a datblygiad cynigion newydd, rydym wedi ymrwymo i sicrhau cysondeb ar draws y sir, gan gynnwys mewn ardaloedd gwledig.

4.3 A yw'r model newydd a argymhellir yn darparu gwasanaeth gwell ac yn gweithredu yn fwy effeithlon ar draws y sir?

Rydym o'r farn fod cynigion cymunedol eang yn darparu gwasanaeth gwell a mwy effeithlon am sawl rheswm:

- mwy o ddewis a rheolaeth i unigolion dros eu gofal a chefnogaeth, gan alluogi asesiadau person-ganolog a threfniadau sy'n seiliedig ar gryfderau.
- annog a chynnal annibyniaeth a chyfranogaeth gymdeithasol.
- galluogi pobl i drefnu darpariaeth o'u dewis drwy daliadau uniongyrchol.
- ymateb yn well i anghenion unigolion a chynnig mwy o amrywiaeth o wasanaethau, gan gynnwys cefnogaeth bwrpasol yn hytrach na model unfurf.

Mae ein gweithwyr cymdeithasol yn trafod beth sy'n bwysig i unigolion yn gyson fel rhan o asesiadau ac adolygiadau, ac mae'r adborth gan ddefnyddwyr a'u gofalcwyr yn amrywio, gyda rhai yn ffafrio cefnogaeth wedi'i deilwra i'r unigolyn, eraill eisiau cyfleoedd i gymdeithasu mewn grwpiau a rhai yn dymuno gweld mwy o fodolau traddodiadol.

4.4 Beth yw barn darpar ddefnyddwyr gwasanaeth am y model gwasanaeth newydd?

Mae darn o waith ymgysylltu diweddar gyda dros 200 o bobl (darpar ddefnyddwyr gwasanaeth) ar draws ein cymunedau i ddarganfod beth yw'r rhwystrau o ran cynllunio ymlaen i fyw'n annibynnol hefyd yn cefnogi'r model. Roedd nifer o ymatebwyr yn nodi yr hoffent fwy o wasanaethau lleol a chymorth cymdeithasol i leihau unigrwydd ac yn teimlo y byddai hyn yn eu helpu i fyw'n hapus, iach ac annibynnol wrth fynd yn hŷn. Dyma rai sylwadau/themau:

- dymuniad i weld mwy o adnoddau cymdeithasol i annog cadw'n heini a heneiddio'n iach gan fwynhau gweithgareddau lleol, gyda sawl ymatebydd yn nodi'r angen i ddod a grwpiau oedran gwahanol ynghyd fel bod pawb yn cyfrannu
- eisiau mwy o adnoddau fel 'allotments' a llefydd gwyrdd a phethau llai traddodiadol fel dysgu ieithoedd, trafod ffilmiau neu ymarfer tai chi
- eisiau gweld canolfannau i annog cymdeithasu a chlybiau cymdeithasol
- nifer wedi nodi bod mwy o drafnidiaeth cymunedol yn bwysig iddynt
- rhai wedi nodi dymuniad i weld canolfannau dydd yn ailagor, gan gyfeirio yn benodol at yr angen am gemau a gweithgareddau dydd i unigolion gyda dementia

Credwn fod yr ymarferiad yma'n cefnogi'r angen i sicrhau cynnig cymunedol amrywiol, gan annog cadw'n iach (yn gorfforol a meddyliol), yn heini ac yn annibynnol. Mae'r dyfyniad isod yn crynhoi:

"not all 70 year olds, for example, are the same – some are and want to remain active, engaged in the local community and useful, whilst others are sadly having difficulty doing these things, we're not all the same" (ymatebydd)

4.5 A oes trafnidiaeth addas ar gyfer cleifion gyda dementia i fynychu gofal dydd?

Dylid nodi fod ein Polisi Cludiant yn gosod disgwyliad ar unigolion i drefnu eu cludiant eu hunain ble'n bosibl ac mewn sefyllfaoedd eithriadol yn unig y bydd cludiant yn cael ei drefnu. Mewn nifer o achosion mae aelodau teulu neu gyfoedion yn fodlon cludo, ond mae na rai yn defnyddio gwasanaethau fel O Ddrws i Ddrws hefyd.

Mae sawl hwb cymunedol hefyd eisoes â chynigion ar gyfer unigolion â dementia, gan ddarparu trafnidiaeth i gludo bobl i'r lleoliad ac adref. Rydym wedi gweld enghreifftiau da o gydweithio ar draws hybiau (fel ym Mhenygroes a Chaernarfon), ac mae staff yr hybiau yn rhan o'r sesiynau mewn rhai achosion hefyd.

Wedi dweud hyn, o drafod gyda swyddogion canolfannau dydd y Cyngor a'r Bwrdd Iechyd, gwyddwn bod trafnidiaeth addas yn heriol mewn rhai mannau yn y sir ac y gall fod yn rwystr i rai unigolion â dementia. Rydym yn ymwybodol bod darpariaeth yn amrywio o ardal i ardal ac y gallai gwell cysondeb yn argaeledd y trafnidiaeth cymunedol helpu i ddenu mwy o bobl sydd angen cefnogaeth i wasanaethau arbenigol dydd neu sesiynau Dementia Actif Gwynedd. Mae gwasanaeth Dementia Actif yn gweithio'n agos gyda hybiau cymunedol Yr Orsaf (Penygroes), Partneriaeth Ogwen (Bethesda) a Chanolfan Henblas (y Bala) sy'n darparu gwasanaeth bws mini i gasglu cyfranogwyr a'u cludo adref ar ôl sesiynau. Buon nhw hefyd yn rhan allweddol o gefnogi sefydlu TAITH sydd erbyn hyn yn cael ei redeg yn llwyr gan y gymuned leol. Gwasanaeth trafnidiaeth dielw ydi TAITH wedi'i sefydlu ar gyfer Tywyn a'r cyffiniau, gan helpu unigolion sy'n cael

anhawster cael mynediad at drafnidiaeth am nifer o resymau personol, daearyddol neu ariannol. Gobeithiwn weld mwy o'r math yma o ddatblygiadau i'r dyfodol.

Dyma grynodedeb o'r ddarpariaeth gymunedol yr ydym yn ymwybodol ohono hyd yma:

Darparwr	Gwasanaethau a gynigir
Yr Orsaf, Penygroes – Dyffryn Nantlle	Cerbydau gwyrdd yn cludo pobol i weithgareddau dydd Yr Orsaf
Y Dref Werdd - Blaenau Ffestiniog	Cerbydau gwyrdd yn cludo pobol i weithgareddau dydd y Dref Werdd, awydd i ymestyn y ddarpariaeth ymhellach.
Porthi Dre – Caernarfon	Trefniant gyda'r Orsaf, Penygroes, i gael benthyc cerbyd a gyrrwr i gludo unigolion sydd heb ffordd arall o gyrraedd Porthi Dre.
Partneriaeth Ogwen – Dyffryn Ogwen	Cerbyd Gwyrdd - cludo unigolion i glybiau cinio ac ar dripiâu allan
Congl Meinciau, Botwnnog – Llŷn	Defnyddio gwasanaeth O Ddrws i Ddrws neu Bws Fflecsi
Canolfan Henblas – y Bala	Cerbyd yn cludo pobl i weithgareddau
TAITH - Tywyn	Prosiect TAITH – gwasanaeth trafnidiaeth dielw sy'n darparu cludiant i apwyntiadau ieched a lles.

Mae'n werth nodi fod ein Gweithwyr Cefnogol Dementia yn cynorthwyo gyda chludo unigolion pan nad oes opsiynau addas eraill hefyd.

4.6 A yw'r ddarpariaeth yn rhoi digon o gefnogaeth ac ysbaid i ofalwyr di-dâl?

Rydym yn cydnabod pwysigrwydd darparu ysbaid byr i ofalwyr di-dâl, ac rydym yn awyddus i sicrhau gwerth cymdeithasol uchel i'r cynigion hynny ar gyfer yr unigolyn hefyd. Rydym yn buddsoddi i ddatblygu darpariaethau seibiant ychwanegol a gwahanol, ac mae'n ateb i gwestiwn 1 yn amlinellu'r mathau o gefnogaeth sydd ar gael i alluogi gofalwyr i gael egwyl o'u dyletswyddau.

Yn ychwanegol, mae gwaith yn mynd rhagddo gyda'r Adran Economi a Chymuned i ystyried rôl Llyfrgelloedd fel mannau cymunedol ac i gefnogi'r llyfrgelloedd i gyrraedd safonau Oed a Dementia Gyfeillgar. Fel rhan o'r gwaith yma, rydym yn edrych ar syniadau fel cynnwys 'Caffi Gofalwyr', Awr Oed Gyfeillgar a mwy o weithgareddau celfyddydol a llesiant yn y Llyfrgelloedd. Byddai hyn yn cyfrannu rhagor o opsiynau ar gyfer cefnogaeth gofalwyr di-dâl.

4.7 Sut mae'r berthynas gyda ieched yn gweithio yng nghyd-destun y trefniadau newydd?

Mae cydweithio agos rhwng Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a Cyngor Gwynedd yn rhan allweddol o'r trefniadau newydd. Enghraifft o hyn yw'r ddarpariaeth Asesu Dydd yn Hafod Hedd, Ysbyty Bryn Beryl ar gyfer unigolion â diagnosis o ddementia sy'n canolbwyntio ar asesu ymddygiad, cyflwyno meddyginiaeth ac ati gan hefyd ddarparu ysbaid i ofalwyr yr un pryd. Mae ein hateb i gwestiwn 1 yn amlinellu hyn. Mae Gweithwyr

Cefnogol Dementia Cyngor Gwynedd yn cefnogi unigolion sy'n mynychu'r ddarpariaeth yma a chydweithio agos yn digwydd i gefnogi teuluoedd sydd â chyfrifoldebau gofalu dwys. Mae'r cydweithio hwn yn sicrhau bod unigolion a'u gofalwyr yn cael cefnogaeth amlddisgyblaethol sy'n cyfuno arbenigedd iechyd a gofal cymdeithasol.

Yn ehangach, mae ein Timau Adnoddau Cymunedol yn cydweithio'n agos gydag lechyd, gyda nifer o dimau wedi'u cydleoli ochr yn ochr â gweithwyr iechyd. Mae gweithwyr cymdeithasol yn gweithio'n ddyddiol gyda Nyrsys Ardal a Nyrsys Iechyd Meddwl i asesu anghenion, cydlynu cefnogaeth a llunio cynlluniau gofal integredig sy'n sicrhau bod unigolion a'u gofalwyr yn derbyn gwasanaeth sy'n cyfuno arbenigedd iechyd a gofal cymdeithasol.

4.8 Y cyd-destun ariannol

Yn gyffredinol, mae'n gwasanaethau gofal yn wynebu heriau cyllidol sylweddol o ganlyniad i sawl ffactor – cynnydd cyson yn y galw, anghenion yn dwysau, dibyniaeth ar grantiau byr dymor, diffyg cyllidebol ac arbedion a thoriadau i'w cyflawni. Disgrifir yr heriau yma ymhellach yn Adroddiad Llechen Lân, a bydd y Pwyllgor Craffu Gofal yn derbyn diweddariad ar yr adroddiad hwn yn ei gyfarfod heddiw.

Mae'r her o amgylch cyllid tymor byr yn benodol berthnasol yn y maes yma gan fod nifer o fentrau cymunedol a gwasanaethau fwy arbedol y Cyngor (fel Dementia Actif) yn ddibynol ar gyllideb grantiau a mi all hyn greu ansicrwydd i wasanaethau o'r fath i'r dyfodol.

4.9 Casgliad

Dymuna'r Cyngor symud i ffwrdd o'r model traddodiadol 'Gofal Dydd' a datblygu model mwy hyblyg, person-ganolog ac amrywiol, gyda ffocws ar 'Gynnig Cymunedol'. Mae'r model newydd yn ymateb i anghenion unigolion, yn cynnig mwy o ddewis ac yn gwneud y gorau o berthynas cydweithio gydag lechyd, y trydydd sector a'r gymuned.

Ar y cyfan, mae adborth defnyddwyr yn gadarnhaol iawn, ac rydym yn edrych ymlaen i gydweithio ymhellach i sicrhau bod anghenion poblogaeth Gwynedd yn cael eu diwallu'n gyfartal ar draws y sir.

5. Ymgynghori

Fel sydd eisoes wedi'i nodi, rydym wedi cynnal ymgynghoriad diweddar gyda darpar ddefnyddwyr i ystyried y modd y maen nhw yn rhagweld y byddent yn dymuno cefnogaeth i'r dyfodol er mwyn cadw'n annibynnol a heneiddio'n dda. Mae'r casgliadau perthnasol wedi eu hamlygu uchod yng nghwestiwn 4.

Rydym yn ymgynghori'n sylweddol ac yn gyson ar y datblygiadau hyn ar draws yr Adran Oedolion (Dementia Actif, Darparu Mewnol, timau gwaith cymdeithasol etc) a'n partneriaid gan gynnwys Age Cymru, Iechyd a grwpiau cymunedol sy'n cynrychioli'r sawl sy'n cael eu heffeithio. Maent yn cael mewnbwn cyson ac mae'r holl ddatblygiadau uchod wedi digwydd o ganlyniad i'r trafodaethau hyn.

6. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

*A ydych wedi **cynnwys** trigolion / defnyddwyr gwasanaeth? Os ddim, pryd a sut ydych yn bwriadu ymgynghori â nhw?*

Mae gweithwyr cymdeithasol yn trafod yn gyson efo unigolion ynghylch yr hyn sy'n bwysig iddyn nhw, ac mae'r wybodaeth a rennir yn cefnogi'r angen am ystod o gynigion cymunedol i geisio sicrhau bod darpariaethau yn diwallu anghenion cymaint o bobl a phosib. Rydym hefyd wedi ystyried sylwadau mudiadau sydd yn cynrychioli'r boblogaeth hyn.

*A ydych wedi ystyried **cydweithio**?*

Rydym yn cydweithio'n eang ar bob rhan o'r gwaith yma ac mae hynny wedi ei amlinellu uchod.

*Beth sydd wedi ei wneud neu bydd yn cael ei wneud i **atal** problemau rhag codi neu waethygu yn y dyfodol?*

Holl bwrpas yr adolygiad yma yw i wella'r ffordd yr ydym yn gallu cefnogi unigolion o fewn eu cymunedau. Mae hyn yn golygu darparu mwy na dim ond gofal dydd 'traddodiadol' yn unig – a sicrhau fod cynigion ar gael i bobl sydd ddim eto angen asesiad anghenion. Mae cefnogi unigolion i gadw'n heini ac i gymdeithasu yn arwain at nifer o fuddion gan gynnwys lleihau unigedd a chefnogi bobl i aros yn annibynnol yn ddiogel.

Er enghraifft – mae dosbarthiadau Dementia Actif Gwynedd yn cynnwys ymarferion ysgafn gyda'r nod o wella cydbwysedd, cryfder, balans a chydlynu – oll tra yn cael hwyl. Mae na hefyd amser ymhob sesiwn i sgwrsio, hel atgofion a chael cefnogaeth cymheiriaid dros baned – gan ddod a buddion sylweddol i unigolion â dementia a'u gofalcwyr hefyd.

*Sut ydych wedi ystyried yr **hirdymor** a beth fydd anghenion pobl mewn blynyddoedd i ddod?*

Mae Adroddiad Llechen Lân, a gaiff ei gyflwyno i'r Pwyllgor Craffu heddiw, yn amlygu'r cynnydd sylweddol sydd yn wynebu'r adran o ran cefnogi unigolion dros 65 efo wahanol anghenion i'r dyfodol. Mae'n nodi y bydd cynnydd o 77% yn y boblogaeth 80+ yng Ngwynedd erbyn 2047. Bydd cynnydd yn y galw am wasanaethau i gefnogi unigolion, teuluoedd a'u gofalcwyr hefyd, ac mae newid ein modelau o gefnogi yn cael ei amlinellu'n hanfodol i'n galluogi i barhau i ddarparu gwasanaethau i'r dyfodol.

*Er mwyn sicrhau **integreiddio**, a ydych wedi ystyried yr effaith bosib ar gyrff cyhoeddus eraill?*

Rydym mewn trafodaethau gyda'r Gwasanaeth Iechyd a'r trydydd sector i sicrhau bod y model newydd yn cefnogi eu gwaith, yn cyfoethogi'r cynigion sydd ganddyn nhw a'n bod, gyda'n gilydd, yn cynnig ystod o ddarpariaeth sy'n briodol i amrywiol anghenion trigolion Gwynedd.

7. Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg a'r Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol

Mae asesiad effaith wedi bod mewn lle ar gyfer y gwaith yma ers cychwyn yr adolygiad. Rydym yn ei addasu ac yn ailystyried wrth ddatblygu'r gwaith ymhellach, ac mae'n ddogfen fyw fydd angen i ni barhau i'w haddasu wrth wneud gwaith pellach. Mae'r fersiwn diweddaraf wedi'i atodi gyda'r adroddiad.

Mae'r asesiad yn casglu bod y datblygiadau i'r model a'r cynnydd mewn cynigion cymunedol yn cael effaith gadarnhaol ar wahanol grwpiau, ar y cyfleon i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar unigolion sydd efallai'n byw mewn ardaloedd gwledig iawn – gan sicrhau cynnydd yn y cynigion ar gael a'u bod yn cael eu harwain yn gymunedol.

Mae'r asesiad yn cydnabod bod gwaith pellach i'w wneud i sicrhau bod darpariaethau ar gael ymhob ardal, ac mae'r gwaith diweddar gyda Age Cymru ym Mhorthmadog a Dolgellau yn cymryd y camau cyntaf tuag at dargedu ardaloedd gyda llai o ddarpariaeth cymunedol. Mae'r asesiad hefyd yn cydnabod yr angen i annog datblygiadau cludiant cymunedol i sicrhau fod y cynigion yn agored ac ar gael i bawb.

8. Camau Nesaf

Parhau gyda'r gwaith i ddatblygu modelau gofal seibiant dydd newydd yng Nolgellau a Porthmadog, gan ddefnyddio cyllid seibiant rhanbarthol gwerth tua £25,000 sydd wedi ei glustnodi i gefnogi gofalwyr di-dâl.

Parhau i werthuso effaith y datblygiadau.

Atodiad 1

Asesiad Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Anfantais Economaidd-Gymdeithasol.